DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel XXXI. ZATURDAG den 7den OCTOBER 1843. N. 40.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 29 September 1843.

ALZOO de persoon van *ADRIANUS DE GORTER*, alhier woonachtig, zich by rekwest aan den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim dezer kolonie geadresseerd heeft, met verzoek om te mogen verkrygen *Brieven van Manumissie* voor de hem in eigendom aankomende slavin ELISABETH, oud 30 jaren, dochter van SUSANITA, zoo is het, dat de HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim goedgevonden heeft zulks algemeen bekend te maken en een iegelyk, die eenig regt of pretentie op de gemelde slavin mogt sustineren opteroepen, om binnen den tyd van *drie weken*, na dat deze bekendmaking voor het eerst in de openbare dagbladen zal zyn geplaatst geweest, van hun vermeend regt of pretentie ter Koloniale Secretary dezes eilands aanteekening te doen; zullende, na verloop van dien tyd, de vereischte brieven van Manumissie verleend worden.

De Koloniale Secretaris,

I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 29 September 1843.

ALZOO de persoon van *BENJAMIN SUARES*, alhier woonachtig, zich by rekwest aan den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim dezer kolonie geadresseerd heeft, met verzoek om te mogen verkrygen *Brieven van Manumissie* voor de hem in eigendom aankomende slavinnen: IGNEES, oud 54 jaren, dochter van CATHALINA, en PETRONILLA, oud 14 jaren, dochter van MARIA OGOCHIE, zoo is het, dat de HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim goedgevonden heeft zulks algemeen bekend te maken, en een iegelyk, die eenig regt of pretentie op de gemelde slavinnen mogt sustineren, opteroepen, om binnen den tyd van *drie weken*, na dat deze bekendmaking voor het eerst in de openbare dagbladen zal zyn geplaatst geweest, van hun vermeend regt of pretentie ter Koloniale Secretary dezes eilands aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tyd, de vereischte brieven van Manumissie verleend worden.

De Koloniale Secretaris,

I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

Uittreksels uit Nederlandsche Couranten tot den 7 Augustus jl.

'S GRAVENHAGE, 4 *Augustus.* Dezer dagen zyn in deze residentie, in tegenwoordigheid van onderscheidene heeren ministers, zoo ook van den Heer Burgemeester en verdere leden van het stedelyk bestuur, proeven afgelegd met het nieuwe gaslicht en daartoe dienende toestellen, op welke een en ander het den Koning goedgunstig behaagd heeft aan den Heer *Hallo* alhier verschillende octrooijen te verleenen.

Deze proeven hebben aan de verwachting beantwoord. Het gas is, als gecondenseerd, in den staat van vloeibaarheid, vervat in grootere of kleinere gashouders, waarin de toestellen der vervlugtiging van de gasstof ontwikkeling van het gas geplaatst zyn. Het geheel is verplaatsbaar, even als eene gewone kaars of lamp.

Dit gaslicht is byzonder geschikt voor huisselyk gebruik, hetzy als kaars, brandende vry en zonder glasbedekking, hetzy als grootere en kleinere lamp, met de gewone glazen er op. Het is daarenboven geschikt, om, als vast licht, te dienen ter inwendige verlichting van alle openbare gebouwen, gestichten, kerken, teeken- en andere scholen, societeiten, magazynen, winkels, koffyhuizen, fabryken, werkplaatsen, schepen, kusten, enz.

Het nieuwe gaslicht heeft een groot lichtend vermogen, walmt niet en is geheel zonder reuk.

Met opzigt tot den prys verdient hetzelve insgelyks alle aanbeveling. De gaskaarsen, die meer licht verspreiden, dan gewone kaars of bougie, kosten veel minder, namelyk nog niet één cent per uur licht, brand. Gaslampen, die eene groote hoeveelheid licht geven, komen op drie, twee en anderhalven cent per uur licht, brand te staan.

Gelyk nu deze gasverlichting zich voordeelig onderscheidt voor alle gebruik, zoo zal, uit aanmerking van de grondproducten, waaruit de voorname bestanddeelen der gasstof getrokken worden en de wys van aanwending van dit licht, de invloed, dien deze uitvinding noodzakelyk op de inlandsche nyverheid moet uitoefenen, niet minder belangryk zyn in gunstige uitkomsten.

De groote verscheidenheid van voorwerpen ten dienste dezer nieuwe gasverlichting, welke, hetzy in de fabryk van den heer *Hallo*, hetzy in andere Nederlandsche fabryken vervaardigd worden of kunnen en zullen worden, kan daarvan getuigen. Derhalve moet deze zaak niet alleen weldadige terugwerken op den landbouw en onderscheidene van deszelfs takken, maar ook op velerlei andere takken van ons volksbestaan en tot derzelver opbeuring en uitbreiding bydragen. In dit opzigt mogen genoemd worden de branderyen, disteleerderyen, kopergieteryen en draayeryen, gieteryen van zink en andere metalen, vergulders, modelleurs, bronsfabryken, koper en blikslagers, glas- en kristalfabryken, glasslyperyen en vele daaraan vewante vakken; zoodat dit nieuwe middel van verlichting, waartoe noch steenkolen noch hars (beide grondstoffen van vreemden oorsprong) gebezigd wordt, al die voordeelen in zich vereenigt, welke van eenigen tak van nyverheid maar eenigzins, in het belang van producenten en consumenten, kunnen gevorderd worden. Uit dien hoofde hebben wy ons dan ook aangespoord gevoeld, de aandacht onzer lezers op dit gewigtige onderwerp te vestigen.

UTRECHT, 5 *Augustus.* Den 3 Augustus is op 's Ryks werf te Amsterdam van stapel gelaten Zr. Ms. schooner-brik de Lansier.

PARYS, 31 *July.* De prinses van Brazilië brengt haren echtgenoot, als huwelyksgift aan: 1° 1,000,000 fr. in geld; 2° 180,000 fr. rente 6 pCt. op Brazilië; 3° 25 mylen gronds in de provincie Sint Catharina, naar de keuze van den prins. Deze provincie gelegen aan zee, bevat uitgestrekte bosschen en mynen. 4° De prinses bezit, tot haar eigen gebruik, 26,000 fr. renten, in 140 inschryvingen op de 6 pCt., en voor ongeveer 200,000 fr. aan diamanten en edelgesteenten; 5° de Keizer schenkt aan zyne zuster 300,000 fr. voor bruidschat.

De regten op de Braziliaansche troon zyn aan Mvr. de prinses van *Joinville* uitsluitend gereserveerd; zy zal Keizerin van Brazilië worden, by uitsluiting zelfs van hare oudere zuster, de Koningin van Portugal, indien de Keizer don *Pedro II* zonder wettige erfgenamen mogt komen te overlyden. Deze clausel is in het huwelykscontract van de prinses geplaatst.

— 1 *Augustus.* De *Moniteur* bevat heden de huwelyksacte van den *zeer hoogen* en *zeer magtigen* prins *François, Ferdinand, Philippe, Louis, Marie van Orleans, prins van Joinville*, enz., enz., enz., met de *zeer hooge en zeer magtige* prinses *Françoise, Caroline, Jeanne, Charlotte Léopoldine, Romaine, Xavière, de Paula, Michel, Gabrielle, Raphael, Gonzaga*, prinses *van Brazilie*, dochter van wylen den *zeer hoogen, magtigen en uitmuntenden prins don Pedro de Alcantara, Bragance* en *Bourbon*, eerste keizer van Brazilie, overleden den 24 Sept. 1834, en van wylen de *zeer hooge, magtige en uitmuntende* prinses *Carolina, Joseph, Leopoldine*, aartshertogin van Oostenryk, keizerin van Brazilie, overleden den 11 December 1826.

— De *Moniteur* deelt de benoeming mede van den prins *van Joinville* tot Contre-Admiraal.

— Nadat de rang van vice-admiraal aan den prins *van Joinville* reeds voor 2 jaren was toegezegd en hy denzelven steeds had geweigerd, om het bevel over la Belle Poule te behouden, heeft hy eindelyk de benoeming aangenomen. Zyn jongere broeder, de hertog *van Aumale*, was dan ook reeds luitenant-generaal en hy slechts scheeps-kapitein.

— 3 *Augustus.* Uit Goritz schryft men, dat de gezondheids toestand van den hertog *van Angoulême* merkelyk verzwakt is. Gedurende de laatste jaren had men door een leefregel, uit groentens en melk bestaande, de ontsteking der ingewanden, die zyne chroniesche ziekte is, gezocht te keer te gaan; maar dit systema heeft den prins op eene dergelyke wys verzwakt, dat men genoodzaakt is geweest dit plan te laten varen. Sedert dien tyd heeft de ontsteking groote voorschreden gemaakt en Z. K. H. neemt dagelyks in krachten af.

— 4 *Augustus.* Gisteren tusschen 7 en 8 uur was er eene groote menigte op de kaai *Bourbon* verzameld, om een *char aquatique* te zien, welke in den vorm van eene *cabriolet Mylord*, met eene groote snelheid over de Seine reed. Alhoewel zy een paar malen omtuimelde, hebben de beryders geene ongelukken gehad.

Parys, 24 *July.* De Koning van Pruissen, Willem III, heeft den Koning der Franschen twee keurig bewerkte kandelabres, van Berlynsche gieting, ten geschenke gezonden. Zy zyn in de zaal van het Fransche museum, in het paleis du Louvre, geplaatst, alwaar de zeldzame voorwerpen van huisraad uit den middeneeuwschen tyd en uit het tydperk der Renaissance zyn geklasseerd.

— Men verzekert, dat Engeland in dit oogenblik by het Chineesche gouvernement aanzoek doet, om de vergunning te verkrygen, Britsche kompagnien op te rigten, die zich met de uitgraving der goud- en zilvermynen van China zouden belasten.— Men weet, dat China, en vooral de noordwestelyke en zuid-oostelyke gedeelten van dat wyd uitgestrekte ryk, zeer overvloedig van mynwerken van allen aard voorzien is, waarvan echter de uitgraving nog zeer weinig is gevorderd.

— Te Parys, als centraal punt, ontvangt men in drie minuten de tyding van Calais, door middel eener linie van 27 telegrafen; in twee minuten van Rysel, 22 telegrafen; in zes minuten van Straatsburg, 46 telegrafen; in acht minuten van Lyon, 50 telegrafen; in acht minuten van Brest, 80 telegrafen.

— Volgens eenen te Toulon ontvangen brief uit Mascara is *Abd-el-Kader* ter naauwernood, en alleen ten gevolge der eenvoudigheid van zyn gewaad, aan de handen der Franschen ontkomen. Eenige spahis namelyk, alleen op plundering bedacht, grepen, by het vervolgen, den lyf-arts van den Emir by vergissing aan, en beroofden hem van alles. Deze lyf-arts, en Franschman, die werkelyk zeer ryk gekleed was, wees met den vinger op den Emir, die slechts op weinige schreden afstands bezig was zyn paard te zadelen, en nog, door een snellen galop, ontkwam, na eerst zynen opperstalmeester te hebben doorschoten, dewyl deze niet in tyds gezorgd had, dat zyn paard gezadeld gereed stond. Dit paard zou, door den Emir achterna gezonden geweerkogel, nog gekwetst zyn geraakt.

Parys, 27 *July.* Aan den beroemden Noord-Amerikaanschen schryver Washington Irving is door een hem persoonlyk geheel vreemde vereerder zulk een aanzienlyk vermogen vermaakt geworden, dat hy, ten behoeve van zyne ondermynde gezondheid, zich geheel van de staatsdienst wil verwyderen. Hy is op dit oogenblik ambassadeur te Madrid.

Van de zyde der Fransche regering worden thans weder een aantal zeer uitvoerige rapporten uit Algiers medegedeeld. De gouverneur-generaal Bugeaud schryft daarin onder anderen, onder dagteekening van den 15den July, dat hy het tweede tydperk van den zomerveldtogt ten einde heeft gebragt, en dat de vruchten daarvan zyn, eene aanmerkelyke uitbreiding van het werk van bevrediging en van heerschappy van het Fransche leger en het meerder inkrimpen van het terrein, waarin Abd-el-Kader steun kan zoeken. Het belangrykste in deze berigten is de beschryving van een gevecht, hetwelk de kolonel Gery den 22sten Juny in de woestyn Djeda met Abd-el-Kader in persoon heeft gehouden. Zonder de ongepaste drift van de Arabische hulptroepen zou het den Emir moeijelyk geweest zyn te ontsnappen. Men zag hem, te midden van eenen drom van een dertigtal ruiters, deze tot tegenstand aanzetten, maar weldra in volle galop de vlugt nemen.

Zyn voetvolk werd overhoop geworpen; het trachtte zich nog een oogenblik op eene hoogte staande te houden, maar de Franschen en hunne bondgenooten vielen met zoo veel onstuimige drift aan, dat alles wyken moest. Twee uren lang werd de vyand vervolgd, en die vervolging hield niet op, dan toen men niemand meer te bestryden vond. De vyand heeft ten minste 240 lyken achtergelaten; 140 geregelde voetknechten en ruiters zyn gevangen genomen, en de Franschen hebben eenen grooten buit aan wapenen en kameelen behaald. Onder anderen is een der vyf vaandels, die voor Abd-El-Kader werden uitgedragen, in hunne handen gevallen.

Tengevolge dezer nederlaag maken sommige der medegedeelde officiele berigten melding van het plan van Abd el-Kader, om naar Marocco terug te wyken. Intusschen blykt van elders, dat die onvermoeibare vyand der Franschen, weinige dagen na het beschreven gevecht in de woestyn, reeds weder eenige honderde ruiters by zich had, waarmede hy een strooptogt tot naby Mascara heeft gedaan.

— 1 *Augustus.* De Spaansche generaal *Seaone* is den 28 July op fransch grondgebied aangekomen, en is naar het departement *de la Dordogne* vertrokken, even als alle Esparteristiesche officieren, die hem vergezelden. Men zegt, dat hy verzocht had naar Parys te mogen gaan, maar dat de autoriteiten zulks hem moeten weigeren, door dien zy uitdrukkelyk bevel hadden ontvangen, de Spaansche vlugtelingen naar Dordogne te zenden.

— Te Madrid was eene inteekenlyst geopend ten voordeele van Sevilla, die door het bombardement geleden hebben.

Sevilla is eene der grootste steden van Spanje: zy heeft eene bevolking van omstreeks 120,000 zielen; eene groote koninklyke salpeterziedery, eene porceleinfabriek en vele zydeweveryen, looijeryen en passementfabryken; verscheidene monumenten van groot belang en van uitmuntende bouworde, als de Cathedralekerk, de voornaamste van de 29 kerken, die zeer beroemd is door haren sierlyken bouw; de *Alcazar* of moorsch paleis; het aartsbisschoppelyk paleis; de *Giralda*, een toren van 320 voeten hoogte, op welken de oude standaard van St. Ferdinand geplaatst is; de zegeboog van de poort Triana, de *Lonja*, het beurspaleis, waar de Amerikaansche archieven worden bewaard; *de la Caridad*, het schoonste der 24 hospitalen; het Carthuizerklooster, het voornaamste der 24 kloosters; het Stadhuis; het amphitheatre voor de Stierengevechten; eene schoone *Almeida*, met Romeinsche zuilen; verder eene Hoogeschool, Academien voor wetenschappen, bouw- beeldhouw- en schilderkunst; een seminarium, enz. De straten zyn zeer naauw maar zindelyk. Rytuigen kunnen slechts op enkele plaatsen de stad doorkruissen; de meeste straten zyn daarvoor te naauw.— De stad is aan den linkeroever der Gualdalquivir gelegen, en daar die rivier tot aan Sevilla door kleine zeeschepen kan bevaren worden, zoo is de handel er belangryk. De stad wordt door eenen ouden dubbelen muur, met 160 torens, omringd, welke in de laatste tyden echter slecht is onderhouden. Hare voorsteden, en vooral die van Alcala en Triana, kunnen door hare uitgebreidheid, en hare schoone gebouwen en kerken by steden vergeleken worden. De voorstad Triana is met de hoofdstad door eene schipbrug vereenigd.

Madrid, 28 *July.* *Espartero* en *van Halen* zyn op eene officiele wys als verraders van het vaderland verklaard, en buiten de wet gesteld, (vogelvry verklaard), indien zy op ontvangst van de missieve of aanschryving, door den Minister van Oorlog, in naam der Koningin, gezonden, niet onmidellyk alle vyandelykheden tegen Sevilla of iedere andere stad van het koningryk staken.

Amsterdam, 27 *July.* Z. M. heeft aan Hoogstdelfs zaakgelastigde en consul-generaal te Athene, den Heer T. J. Travers, vegunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van groot-commandeur der orde van den Verlosser, hem door Z. M. den Koning van Griekenland geschonken.

Christiania, 14 *July.* Volgens een onzer dagbladen zal een Hollandsch eskader van zeven zeilen en een stoomschip met eenen koninklyken prins aan boord, eerdaags, op eene reis naar Ysland, ook Noorwegen en mitsdien waarschynlyk Cristiania bezoeken, welke haven sedert het gedenkwaardige jaar 1821, geene vloot meer had gezien.

Athene, 29 *Juny.* In den toestand des lands heeft geene belangryke verandering plaats gehad. De noodzakelykheid van afdoende bezuinigingen in de uitgaven wordt ook door de bladen der oppositie erkend; zy vermanen het volk om geduld te oefenen, ofschoon zy het bejammeren, dat ook personen en huisgezinnen, die in den bevrydingsoorlog overgroote verdiensten jegens het land verworven hebben, door die bezuinigings maatregelen benadeeld worden. Over het algemeen straalt in de dagbladen eene genoegzame mate van vertrouwen op de beschermende mogendheden door, hetwelk echter gepaard gaat men den wensch, dat deze naauwkeurig onderrigt mogten worden aangaande de wezentlyke behoeften van den Griekschen staat. Zonderling is hetgeen deze berigten melden aangaande eenige verschynselen in het naburig Turkye. In Bitoglia was een Derwisch opgetreden, die opentlyk met luider stemme verkondigde, dat Christus de waarachtige God is, en komen zal om te oordeelen de levenden en de dooden. Ook elders hadden zich verscheiden Derwischen, van de secte van Ali, vertoond, die zich Kalenderiden en aanhangers van Christus noemden, by de Muzelmannen in groot aanzien stonden en op sommige plaatsen zelfs als heiligen beschouwd werden.

Rome, 12 *July.* Voor weinige dagen zyn verscheiden Poolsche geestelyken hier aangekomen, die allen te kennen geven, dat het Russische gouvernement het sints eenige jaren opgevatte stelsel, om het catholicismus in Polen door de staatskerk te verdringen, consequent en volhardend doorzet. Te gelyker tyd worden aanhoudend nieuwe klagten hier ontvangen, wegens de verdrukkingen, waaraan de Chatolyken daar te lande zyn blootgesteld. Het is te begrypen, welken onaangenamen indruk deze berigten juist thans veroorzaken, nu men te Peterburg het voornemen heeft laten blyken, om de goede verstandhouding met den H. Stoel te herstellen.

KOLONIALE SECRETARY.

Vervolg van de annonce voorkomende in de Curaçaosche Courant van 30 January 1841 No. 5.

ALZOO de persoon van *THOMAS GABRIEL DELIMA* zich by rekwest aan den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber dezer kolonie vervoegd heeft, met verzoek om te mogen verkrygen *Brieven van Manumissie*, voor den slaaf MINGUEL ISENIA, thans oud 62 jaren, zoon van MARIA CATHALINA PORTINA, hem in eigendom aankomende, zoo is het, dat de Heer Gezaghebber voormeld goedgevonden heeft zulks algemeen bekend te maken en een iegelyk, die eenig regt of pretentie op den gemelden slaaf mogt sustineren, optereopen, om binnen den tyd van *twee weken* na dato dezes, van hun vermeend regt of pretentie ter Koloniale Secretary dezes eilands aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tyd, de vereischte brieven van manumissie verleend worden.

Curaçao den 6 October 1843.

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

BEKENDMAKING.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 7 October 1843.

NAMENS den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber dezer kolonie wordt by deze bekend gemaakt, dat de zetting van het brood voor de volgende week, eindigende den 14 October als volgt is bepaald: het brood van vyftien Cents moet 20½ Oncen wegen en van mindere pryzen naar evenredigheid; zullende het zoogenaamde fransche brood van den voormelden prys een once minder mogen wegen; op pœne als by de Publicatie van den 16 Maart 1824 is vastgesteld.

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER JR.

*** BEVALLEN verleden Maandag, den 2 dezer, van een zoon, LOUISA MARGARETHA MÖLLER, Echtgenoot van

R. J. F. C. RAVEN.

Curaçao den 6 October 1843.

OVERLEDEN verleden Donderdag avond, den 5 dezer, de Heer ROBERT CONN, in den ouderdom van 48 jaren.

CURAÇAO.

SCHYNGESTALTEN DER MAAN.
OCTOBER 1843.

V. M. Zondag den 8 te 6 u. 44 m. 's morgens.
L. K. Zondag den 15 te 9 u. 18 m. 's avonds.
N. M. Maandag den 23 te 3 u. 2 m. 's morgens.
E. K. Zondag den 29 te 10 u. 10 m. 's avonds.

Regen in de maand September.

Als naar gewoonte zullen wy 's maandelyks in onze Courant mededeelen eene opgave der gevallene regens, gedurende de maand. Wy wenschen hartgrondiglyk, dat de opgaven van dit jaar gunstiger mogen zyn, dan die van de drie jongst verloopene jaren, en van de maand September dezes jaars. De afgeloopene maand September heeft weinige en zeer plaatselyke regens gegeven; en hetgeen met dezelven geplant is geworden, is voor het grootste gedeelte verloren gegaan.

Het is te wenschen, dat wy welhaast mogen gewagen van een zwaren regen; want vele plantagien in de Oost- en West-divisien verkeeren als nog in een zeer beklagenswaardigen toestand, wegens het wegblyven van den regen. Op verscheidene plantagien is er sedert een geruimen tyd hoegenaamd geen drinkwater, zoo dat derzelver kudden een verren weg moeten loopen om op andere plantagien te gaan drenken; dit ver loopen en het ongenoegzame en drooge voedsel veroorzaken eene groote sterfte onder het vee.

In den loop der week is er een vaartuig van St. Thomas alhier aangekomen, by welke gelegenheid men vernomen heeft, dat het aldaar by aanhoudendheid zwaar regent, en dat het van den 27 op den 28 der jongstverloopene maand zeventien uren lang onafgebroken zwaar geregend heeft, dermate dat de goot of het kanaal, waardoor het van den berg afstroomend water in zee loopt, overschreden is geworden, en het water zich in een gedeelte der stad verspreid en eenige schade aan koopgoederen in de pakhuizen veroorzaakt heeft.

Het Congres van Bolivia heeft by besluit, van den 6 Mei ll. bepaald, dat het stoffelyke overschot van den Groot Maarschalk van Ayacucho, Antonio José de Sucre, zal opgedolven en naar de hoofdstad van Bolivia, die naar den Stichter dezer Republiek *Sucre* is genoemd, overgebragt worden; en tevens dat deszelfs moordenaar Obando, die zich thans te Lima ophoudt, het verblyf in Bolivia, zoo hy zich derwaarts mogt willen begeven, ontzegd worde.

De Groot Maarschalk Sucre werd in den jare 1830 vermoord door Obando en medezamenzweerders, op zyn buiten verblyf in het Zuiden van Nieuw Grenada, alwaar dan ook zyn gebeente zal rusten.

Er zal dan waarschynlyk eene commissie benoemd worden, die het gebeente van Sucre zal laten opdelven en naar de haven van Guayaquil voeren, alwaar hetzelve ingescheept en naar eene haven van Bolivia overgevoerd zal worden; van daar zal het naar de stad Sucre overgebragt worden om in de hoofdkerk bygezet te worden.— Het programma der plegtigheden by deze gelegenheid is ten naasten by hetzelfde, als dat van het vervoer van het stoffelyke overschot van Napoleon en dat van Bolivar.

Het schynt een kenmerk van de spaansche natie te zyn om de verdiensten hunner groote mannen gedurende hun leven te miskennen en hen na hunnen dood te vereeren.

Columbus werd van zyne waardigheid en ambten beroofd en in kluisters naar Spanje gevoerd; doch eeuwen na zyn dood werd zyn gebeente met alle pracht van St. Domingo naar de Havana overgevoerd, waar hetzelve thans in de hoofdkerk rust.

Bolivar zag zich insgelyks, op het einde van zyn leven, van eer en waardigheid beroofd, en het leed, hem door zyne landgenooten aangedaan, verkortte zyne dagen. Eerst lang na zyn dood werden zyne verdiensten naar waarde geschat, en aan zyn overschot is alle mogelyke eer bewezen.

Sucre, de Stichter der republiek van Bolivia, de wysgerige held, zoo als hy thans wordt genoemd, viel onder het staal van moordenaars. Thans eerst denkt men deze moordenaars te straffen en Sucre's nagedachtenis te vereeren.

De ex-Regent van Spanje, Espartero, heeft hetzelfde lot als Columbus, Bolivar en Sucre te verbeiden. Het was door zyne militaire bekwaamheden, dat hy den langdurigen en bloedigen burger oorlog ten einde bragt; zonder hem zou Don Carlos nog over een gedeelte van Spanje als koning regeren; en niet alleen wordt hy miskend, van alle eer en waardigheid beroofd, maar zelfs wordt een aanzienlyk prysgeld op zyn hoofd gesteld om hem magtig te worden, en het spyt zyne vervolgers zeer, dat zy hem den weg niet hebben kunnen afsnyden om hem op een schavot te doen sterven. Eerst in latere jaren, wanneer de driften gekoeld zyn, en men het genot der burgerlyke vryheid smaakt, zal men zyne verdiensten leeren schatten, en welligt wordt zyn gebeente van elders met alle plegtigheden overgevoerd om in het panthoon te Madrid als de Verlosser des Vaderlands vereerd te worden.

Onder het hoofd "Nieuw uitgekomen boeken," vinden wy het volgende in de ALGEMEENE KONST- EN LETTERBODE over het jaar 1843 No. 1.

"G. VAN LENNEP COSTER, Kapitein ter Zee, Aanteekeningen, gehouden gedurende myn verblyf in West-Indiën, in de jaren 1837—1840, in gr. 8°., met platen.— Te *Amsterdam*, by J. F. Schleyer, 1842.

"Het is eenige jaren geleden, sedert wy verslag hebben gegeven (zie *Konst- en Letterbode* van 1837, I. bl. 296) van de *Herinneringen der Reizen naar onderscheidene Werelddeelen*, van den toemaligen Kapitein-Luitenant ter Zee van Lennep Coster. Wy eindigden dat verslag met de hoop uit te drukken, dat de twee Deelen *Herinneringen* niet de eenigste zouden wezen, welke het publiek van zyne hand zoude ontvangen; en het strekt ons tot een waar genoegen, dat die hoop is verwezenlykt geworden. Het verheugt ons zelfs, omdat de heer v. L. C., in de jaren 1819, 1820 en 1821 onze bezittingen in Afrika en Amerika bezocht hebbende van den toenmaligen toestand dier bezittingen, in de *Herinneringen* heeft gesproken, en, na 17 á 20 jaren later diezelfde bezittingen op nieuw bezocht te hebben, daarvan in zyne *Aanteekeningen* spreekt. Dezelfde man dus, die ons heeft kunnen zeggen, hoe hem in 1820 Suriname en Curaçao voorkwamen, kan ons zeggen, en zegt ons met der daad, hoe hy die beide Koloniën twintig jaren daarna heeft weder gevonden. Uit dien hoofde zyn wy den Kapitein ter Zee, voor het thans aangebodene, dubbelen dank schuldig. Willen wy echter bovendien nagaan, hoe vele Reis-Herinneringen of Reis-Aanteekeningen, wy sedert het jaar 1836, tydstip van het verschynen der *Herinneringen* des heeren van Lennep Coster, van andere Zee-Officieren hebben ontvangen, dan kunnen wy niet dankbaar genoeg zyn, voor de ontvangst der Aanteekeningen.— Immers, om een thans veelvuldig besproken onderwerp aan te voeren, namelyk de al of niet raadzaamheid van de emancipatie der slaven, is het niet belangryk, van een geheel onpartydig ooggetuige te vernemen, welke de toestand is der slaven in onze West-Indische bezittingen? Daartoe nu worden wy door den heer v. L. C. in staat gesteld.

"Gaan wy echter op eene geregelde wyze te werk, en volgen wy den schryver op zyne reis met de brik *de Valk*. Deze, gewapend met 18 stukken, was sedert den 1 December 1835 onder zyn bevel gesteld, en daarmede vertrok de Kapitein-Luitenant, in het begin van October 1836, van Hellevoetsluis, tot het doen eener reis naar de West-Indiën. Wegens schade te Portsmouth binnengeloopen, ontvangen wy eenige berigten wegens die zoo belangryke zeestad, welke op den 23 October (op bl. 11 staat by vergissing Augustus) weder verlaten werd. Met een paar woorden vernemen wy het bestaan der Amerikaansche etablissementen *Harper*, *Monrovia*, *Caldwell* en *Millsbury*, gelegen omstreeks Kaap Palmas, ter kust van Guinea; welke Kaap te boven gewerkt hebbende, wierp de brik *de Valk*, den 17 November, ter reede van *St. George Delmina* het anker. Te dier plaats bevond zich destyds sedert ruim veertien dagen de generaal-majoor Verveer, belast met eene zending naar den koning van *Asjantyn* (hier lezen wy *Ashunté*, by anderen *Ashantyn*); van waar V. in den zomer van het jaar 1837 terugkwam, om er, zoo als wy weten een jaar later weder te worden heengezonden, ten einde de eer der Nederlandsche vlag op den verraderlyken Bonsoe te wreken.— Doch dit behoort hier niet heen.— [illegible] noegen leest men, (op bl. 14 en [illegible]) [illegible] Delmina in verdedigings-toesta[illegible]

van gebouwen en verbetering van inrigtingen sedert 1819 had gewonnen.

"Op den 27 December 1836 vertrok de heer v. L. C. van *Delmina*, en bevond zich, den 29 January 1837, voor de rivier Suriname, om byna drie jaar in de West-Indiën door te brengen. Te regt gispt onze schryver het laakbare gedrag van hen, die, na met West-Indische gulhartigheid en gastvryheid door de ingezetenen der kolonie te zyn ontvangen geworden, "van de bygewoonde gastmalen en feestvieringen gewag maken, op eene wyze, als of de ruwste bachanaliën en de grenzenloosste verkwistingen hadden plaats gegrepen." "Dit moet," zegt onze zeeman, "natuurlyk de gedachte doen ontstaan, dat by iemand, die hiertoe in staat is, het hoofd of het hart niet wel geplaatst is."

"Toen ik (dus lezen wy, op bl. 27) deze Kolonie in den jare 1821 verliet, was de stad *Paramaribo*, door den aldaar plaats gehad hebbenden brand, als in een' puinhoop veranderd. Thans vond ik dezelve weder, als uit hare asch herrezen, en in vele opzigten, wat de bouworde der huizen aangaat, aanmerkelyk verbeterd.— Vooral heeft men gezorgd, om meerdere tusschenruimte tusschen de hier meestal uit hout zamengestelde gebouwen te laten, ten einde daardoor, by brand, eene algemeene verwoesting, zoo mogelyk, voor te komen."

"Opmerkelyk is, hetgeen wy op bl. 32 vinden aangeteekend· "Een groot kwaad is het hier zeker, dat de voortbrengselen, welke de dagelyksche behoefte der bevolking uitmaken, hier niet in genoegzame mate voor het gebruik worden aangekweekt." Van schaarschte en duurte van hoornvee, pluimgedierte en bananen wordt gesproken, en er bygevoegd: "alle andere groenten en vruchten zyn mede, ook in vergelyking by vorige tyden, schaarsch en duur. Tegelyk blyven de eetwaren, welke uit Europa aangevoerd worden, zoo als boter, kaas, ham, spek enz. meestaal hoog in prys. Een en ander maakt, dat de levensmanier, in de kolonie, zeer kostbaar wordt, moetende de genen, welke geen groot inkomen hebben, zelfs zeer armoedig leven." De redenen van een en ander worden opgegeven, op de hulpmiddelen gewezen, en de handelwyze van den Curaçaoschen planten aangehaald, om te bewyzen, wat al met geringe hulpmiddelen kan gedaan worden, tot het aankweken van eerste levensbehoefte en groenten. Ten slotte heet het aldaar: "Hoeveel zou zulks tot het algemeene welzyn bydragen, daar dan de ingezetenen bronnen van bestaan zouden vinden, die in vervolg van tyd den algemeenen bloei der kolonie zouden bevorderen, de heerschende schaarschte aan dagelyksche levensmiddelen te keer gaan, en de minvermogenden uit hunnen bekrompen toestand redden."

"Van den tegenwoordigen directeur-generaal van de Marine R y k wordt op bl. 35 gezegd: "Ofschoon de nieuwe Gouverneur-generaal slechts korten tyd voor myn vertrek uit *Suriname* aldaar aangekomen was, kwam het my voor, dat Zyne Excellentie de bevordering der inlandsche nyverheid en van den landbouw zeer ter harte nam." Dit wordt vervolgens door eenige voorbeelden gestaafd.

"Het vertrek van den Gouverneur-Generaal, Baron V a n H e e c k e r e n, na een zestienjarig verblyf in de kolonie, woonde de heer v. L. C. by; en verhaalt voorts, hoe deze, tien dagen later, den 15 Juny 1834, op *Curaçao* overleed; terwyl mevrouw v. H. behouden in Nederland aankwam, maar, nog voor het einde van datzelfde jaar, haren echtgenoot in het graf volgde.

"Zeer lezenswaardig is, wat de schryver, in het IVe., Ve. en VIe. hoofdstuk, van bl. 42 tot bl. 106, over de eilanden *Curaçao Bouaire* en *Aroeba* mededeelt. Na den toestand van *Curaçao* te hebben uiteengezet, ontmoeten wy van den heer v. L. C. de volgende zeer juiste opmerking (bl. 54): "By velen ontbreekt het daarenboven, helaas! aan lust tot werkzaamheid, aan dien ondernemingsgeest, zonder welken niets nieuws en goeds tot stand wordt gebragt. Men laat zich te spoedig door zoodanige wederwaardigheden, waaraan alle landbouwers blootstaan, ontmoedigen; men is te nalatig in het nagaan zyner zaken, hetgeen tot gevolg heeft, dat, wanneer nu en dan een goed jaar daar is, veel meer achterstallige zaken af te doen zyn, dan men middelen heeft, en dat in het algemeen de meesten eerder achteruit, dan vooruitgaan." Dit gebrek aan werkzaamheid is ook, zoo als wy verder in de *Aanteekeningen* zien, gebleken by de pogingen van den tegenwoordigen gezaghebber, den baron R. F. v a n R a d e r s, tot verbetering van landbouw, veeteelt en zoutmaak. Slechts de voortvarendheid en het beleid des heeren v a n d e r D y s worden geroemd, en aan andere planters of grondeigenaars ten voorbeeld gesteld.— Merkwaardig kan men noemen, wat de heer v a n L e n n e p C o s t e r, op bl. 62, van zyn verblyf op *Curaçao* in 1839, zegt: "In den Gouvernementstuin *Planters-Rust*, waarop ik weder voornamelyk myne aandacht vestigde, werden toen moeite noch kosten gespaard, zoo voor het aanleggen van putten, ten einde steeds by droogte, voor het begieten, water te hebben, als voor andere werken. Een twintigtal jagers van het garnizoen, die te voren den landbouw beoefend hadden, verbleven aldaar voortdurend, om, voor eene kleine toelage daags, als arbeiders den grond te bewerken. Zy verrigtten zeker meer arbeid, dan het dubbelde getal negers, en indien de luchtgesteldheid op den duur niet eene hinderpaal wordt, moet deze maatregel eenen gunstigen uitslag opleveren."

"Doch wy moeten van dit gedeelte der *Aanteekeningen* afscheid nemen, na te hebben aangemerkt, hoe belangryk de medegedeelde daadzaken en bygevoegde bedenkingen zyn; en hoezeer ze behartigd behooren te worden, in eenen tyd, dat het vraagstuk der opbouwing en ondersteuning onzer West-Indische bezittingen, zoo als wy ergens gelezen hebben, eene questie is: *palpitante d'activité*.

"Wy mogen echter niet nalaten te herinneren, dat de schryver eenige bladzyden heeft toegewyd aan de Bovenwinds-eilanden *Eustatius, Saba* en *St. Martyn*, welke, hoezeer by het publiek, zoo het schynt, geheel vergeten, nog, zoo wel als de Curaçaosche eilanden, Nederlandsche bezittingen zyn. Treurig waarlyk is de toestand dier eilanden. Onze zeeman, die er in 1816 was geweest, vermeldt deswege (bl. 142): "De armoede was, vooral op *St. Eustatius*, zeer toegenomen; sporen van vroegere welvaart, in 1816 nog zigtbaar, waren verdwenen, en er moet aan deze eilanden jaarlyks onderstand uit het moederland verstrekt worden, zoo men dezelve niet geheel en al in het niet wil laten verdwynen." Een paar bladzyden verder leest men nog over *St. Eustatius*: "Het godsdienstig onderrigt wordt uitsluitend door Engelsche zendelingen, van de sekte der Methodisten of van soortgelyke sekten, gegeven. Geen Protestantsch leeraar of onderwyzer van onze natie is op dit eiland te vinden, en men behoeft zich dus niet te verwonderen, dat de, in de nabuurschap gevestigde, Engelschen, party daarvan trekken, en zoo wel hunne taal aan het opkomend geslacht, als hunne godsdienstige denkwyze aan de ouderen in jaren trachten in te prenten." Maar genoeg reeds van een somber tafereel, dat men in de *Aanteekeningen* meer uitvoerig lezen kan. Aanteekeningen of bedenkingen hierby te voegen, is overbodig. De afgeschrevene regels zeggen reeds meer dan genoeg. En hier wordt gesproken van dat zelfde Eustatius, dat zestig jaar geleden het Britsche parlement deed gewagen, en der Engelsche natie een' doorn in het oog was!

"Over *Venezuela* en de steden *Laguaiva* en *Porto-Cabello* ontmoeten wy belangryke byzonderheden; ook over de republieken of republiekjes, die het gebied van Spanje over Terra-Firma hebben vervangen. Welke is de vryheid, door de afscheuring van het moederland aldaar verworven? Wy vernemen zulks. "Het antwoord is te vinden in al die verwoeste provinciën, in al die ontvolkte steden, in al die vervallene havens, in die wekelyksche schokken, in die veertiendaagsche omwentelingen, in die regeringloosheid, zonder einde en grenzen, in die verschrikkelyke armoede, in dat eeuwigdurend menschenslagten, waarvan de vlakten en gebergten de afzigtelykste sporen opleveren." "Het nietigste en armoedigste koningryk is een paradys, met deze landen vergeleken, waar de heerschzucht onophoudelyk bloed stort, en nameloozе verwarring aan de orde van den dag is. Men heeft staten zien opryzen, waar nauwelyks een enkele der magtvoerders een groot karakter heeft ontwikkeld, de overheerschers lafhartig zyn, de oorlogen zonder moed worden gevoerd." Wy zouden zoo doende te veel afschryven. Men kan, voor zoo verre men zich styl en behandelingswyze van de *Herinneringen* niet meer levendig voorstelt, uit het medegedeelde over den styl en de behandelingswyze des heeren v a n L e n n e p C o s t e r oordeelen. De kapitein ter zee is, in de *Aanteekeningen*, niet minder belangryk en onderhoudend, dan de kapitein luitenant ter zee in de *Herinneringen* geweest is.

"Een niet onaanzienlyk gedeelte van dit boekdeel, namelyk van bl. 156—312, handelt over de geschiedenis en den tegenwoordigen toestand van het eiland *St. Domingo*, thans de Republiek *Haïti*. In den tegenwoordigen tyd, waarin de emancipatie der slaven, te onzent, zoo veel hoofden en pennen bezig houdt, verdient dit gedeelte der *Aanteekeningen* allezins de aandacht, vooral van den nadenkenden lezer. Men zie inzonderheid, hetgeen in het XVIIIe., XIXe. en XXe. hoofdstuk over de tegenwoordige gesteldheid en de zeden der bevolking, over den landbouw en den koophandel van dat vruchtbaar eiland is opgeteekend. Aan behartigenswaardige wenken voor onzen handelstand ontbreekt het evenmin. De schryver, handelende over het gemis aan handelsverkeer tusschen Nederland en Haïti, komt op bl. 320 tot de slotsom: "dat by ons niet meer die ondernemingsgeest bestaat, als in vroegere tyden, want niet alleen hier, maar ook op andere West-Indische eilanden bemerkte ik, dat onze natie slechts zeldzaam hare vlag vertoont, en de handel met ons gering is."

"Wy eindigen met den kapitein ter zee v a n L e n n e p C o s t e r onzen welmeenenden dank te betuigen voor de ons in het tegenwoordige boekdeel medegedeelde berigten en opmerkingen. De uitgever heeft voor eene fraaije uitvoering gezorgd; papier, letter en inkt zyn onberispelyk.— De byvoegde platen zyn uit de steendrukkery van B a c k e r, en mede wel uitgevoerd.

"Slagtmaand, 1842. "L A U T S."